

A Föld Charta eddigi története

1987-ben az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi és Fejlesztési Világbizottsága kiadott egy felhívást egy új charta megalkotására, amely a fenntartható fejlődéshez szükséges alapelveket volt hivatott összegyűjteni. Az 1992-es Riói Föld Csúcs egyik befejezetlen témája volt egy Föld Charta vázlatának kidolgozása. 1994-ben Maurice Strong, a Föld Csúcs főtitkára és a Föld Tanács elnöke, valamint Mihail Gorbacsov, a Nemzetközi Zöld Kereszt elnöke, útjára indítottak egy új Föld Charta kezdeményezést, amelyet támogatott a holland kormány is. 1997-ben megalakult a Föld Charta Bizottság a tervek ellenőrzésére és felügyeletére, miközben Costa Ricában létrejött egy Föld Charta Titkárság a Föld Tanácson belül. 2000. márciusában a Föld Charta Bizottság párizsi találkozóján, az UNESCO Központjában, elfogadták a Föld Charta végleges változatát.

Mi az a Föld Charta

A Föld Charta egy nyilatkozat a XXI. században élő igazságos, fenntartható és békés globális társadalom kialakítását célzó alapelvekről.

Célja egy új, a kölcsönös egymásrautaltságra és a közös felelősségre épülő átfogó érzés kialakítása az emberekben, a földi család és a nagyobb életközösség jóléte érdekében. A Charta a remény kifejezése, és felhívás minden emberhez a globális együttműködések kiépítésére történelmünk e kritikus időszakában.

Alapelvek

I. AZ ÉLETKÖZÖSSÉG TISZTELETE ÉS VÉDELME

1. A Föld és az élet sokszínűségének tisztelete

- a) Minden élőlény kapcsolatban áll a többivel, és minden életforma értékekkel rendelkezik, tekintet nélkül arra, hogy milyen értéket képvisel az emberek szemében.
- b) Hiszünk minden emberi lény vele született méltóságában, valamint az emberiség intellektuális, művészi, etikai és spirituális értékeit teremtő képességében.

2. Megértő, részvét-és szeretetteljes gondoskodás az életközösségről

- a) A természeti erőforrások birtokolásának, felhasználásának joga magában hordozza a környezeti károk megelőzését és az emberi jogok védelmére való kötelezettséget.
- b) A növekvő szabadsággal, tudással és hatalommal együtt jár a nagyobb felelősség is a közjó elősegítésére.

3. Igazságos, részvételi jogokon alapuló, demokratikus, fenntartható és békés társadalmak építése

- a) Biztosítanunk kell az alapvető emberi és szabadságjogokat a közösség minden tagja számára. Függetlenül az élethelyzetétől, minden egyén számára lehetőséget kell adnunk a kiteljesedésre.

b) Támogatnunk kell a társadalmi és gazdasági igazságosságot, amelynek keretében minden egyén létbiztonságot és értékteremtő, az ökológiai egyensúlyt felelősen kezelő megélhetést találhat.

4. A Föld szépségének és bőségének megőrzése a jelen és a jövő nemzedékei számára

a) Minden nemzedék tetteinek szabadságát a következő nemzedékek szükségletei minősítik és határozzák meg.

b) A Föld emberi és ökológiai közösségeinek hosszú távú virágzását támogató értékek, hagyományok és intézmények átadása a következő nemzedék részére.

E négy átfogó elkötelezettség teljesítéséhez a következők betartása szükséges.

II. ÖKOLÓGIAI INTEGRITÁS (TELJESSÉG)

5. A földi ökológiai rendszerek integritásának, épségének védelme és helyreállítása, különös tekintettel a biológiai sokszínűségekre, és az élet fennmaradását biztosító természetes folyamatokra

a) A különböző szintű fejlesztési kezdeményezésbe szervesen beleilleszkedő, a környezet védelmét és helyreállítását célzó fejlesztési terveket és szabályzatokat kell megalkotni.

b) Az életképes természeti és bioszféra tartalékok megőrzése érdekében az érintetlen szárazföldeket és tengereket védett területként kell kezelni, hogy az élethez szükséges fenntartó rendszerek, a biológiai sokszínűség és természeti örökségünk fennmaradjon.

c) Kiemelten fontos a veszélyeztetett fajok védelme, az ökológiai rendszerek helyreállítása.

d) Ellenőrzés alá kell vonni és meg kell semmisíteni az őshonos fajokra veszélyt jelentő, tájidegen vagy genetikailag módosított organizmusokat, illetve meg kell akadályozni az ilyen jellegű, káros organizmusok bevezetését.

e) A megújuló természeti forrásokat (víz, talaj, erdők és tengeri élet) olyan módon kell ellenőrizni és kezelni, hogy megőrizhessék regenerálódási képességüket és a teljes ökológiai rendszer egészsége megmaradjon.

f) A nem megújuló forrásokat, ásványkincseket és fosszilis üzemanyagokat olyan módon kell kitermelni és felhasználni, hogy a lehető legkisebb mértékűre csökkentsük a környezet terhelését és a környezeti károkat.

6. A környezet védelmének leghatásosabb módja a megelőzés. Amennyiben nem áll rendelkezésre elegendő ismeret, az elővigyázatosság elvét kell alkalmazni

a) Ki kell zárnunk a visszafordíthatatlan vagy jelentős környezeti károkozásnak a lehetőségét is, az elővigyázatosság elvét alkalmazva minden olyan esetben, amikor a teljes tudományos háttér még nem áll rendelkezésre.

b) A bizonyítás terhét azok viseljék, akik szerint a javasolt tevékenység nem okozhat jelentős kárt. Az esetleges környezetrombolásért ugyancsak ők tehetők felelőssé.

c) Minden döntéshozatal során figyelembe kell vennünk a tevékenység összes lehetséges – halmozódó, hosszú távú, közvetett és globális – következményeit.

d) Meg kell előznünk a környezet bármely részét érő szennyezést, el kell kerülni a radioaktív, mérgező vagy más veszélyes anyagok felhalmozódását.

e) Fel kell hagynunk a környezetet károsító katonai tevékenységekkel.

7. A Föld megújuló képességét, az emberi jogok és a közösség jólétét biztosító termelési, fogyasztási és felhasználási szokásminták elterjesztése

a) A termelési és fogyasztói rendszerekben használt nyersanyagmennyiség csökkentése, a termékek és a másodnyersanyagok újrahasznosítása, a visszamaradt szennyező anyagok biztonságos, az ökológiai rendszerek asszimiláló képességét nem veszélyeztető elhelyezése.

b) Az energia mértékletes és hatékony felhasználása érdekében mind jobban olyan megújuló energiaforrásokra kell támaszkodunk, mint a nap-és szélenergia.

c) Elő kell mozdítani a környezetbarát technológiák fejlesztését, használatát, hozzáférhetőségét és elterjedését.

d) a környezetvédelmi és társadalmi költségeket be kell építeni a termékek és szolgáltatások árába, a fogyasztókat pedig fel kell világosítani arról, hogy mely termékek felelnek meg a legmagasabb környezetvédelmi és társadalmi elvárásoknak.

e) Szükséges az egészségügyi ellátás általános hozzáférhetőségének biztosítása mindenki számára, amely elősegíti az egészséges és felelős családalapítás elterjedését.

f) Olyan életmódot kell folytatnunk, amely a véges erőforrásokkal rendelkező világban kellő önmérsékletet tanúsít, a megszerzhető anyagiak helyett az élet minőségére helyezi a hangsúlyt.

8. Az ökológiai fenntarthatóság kutatása, fejlesztése, a megszerzett tudás nyilvános hozzáférhetősége és széles körű felhasználása

a) a fenntarthatóságot célzó nemzetközi tudományos és technikai együttműködést fontos támogatni, különös tekintettel a fejlődő államok szükségleteire.

b) Fontos a különböző kultúrákban létező hagyományos tudás és a spirituális bölcsesség megismerése és megőrzése, a környezet védelme és az emberek jóléte érdekében.

c) Biztosítani kell az ember egészségéhez és a környezet megóvásához feltétlenül szükséges információk nyilvános kezelését és hozzáférhetőségét, beleértve a genetikai információkat is.

III. TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI IGAZSÁGOSSÁG

9. A szegénység megszüntetése etikai, társadalmi és környezeti szempontból egyaránt alapvető szükségszerűség

a) Alapvető az ivóvízhez, a tiszta levegőhöz, a biztonságos élelemhez, a szennyezésmentes termőföldhöz, lakhatáshoz és megbízható közegészség-ügyi ellátáshoz való jog biztosítása mindenki számára, a nemzeti és nemzetközi források igénybevételeivel.

b) Kiemelten fontos az oktatáshoz és a megélhetéshez való jog érvényesítése minden ember számára. Az önmagukat ellátni képtelenek részére megfelelő szociális hálót, társadalmi biztonságot kell biztosítanunk.

c) Feladatunk a számkivetettek felismerése, a sebezhetők megóvása, a szenvedők támogatása és a lehetőség biztosítása ahhoz, hogy kiteljesedhessenek, és valóra válthassák elképzeléseiket.

10. A különböző szintű gazdasági tevékenységeknek és intézményeknek az emberi fejlődést kell támogatniuk – igazságos és fenntartható módon

a) Elő kell segítenünk a jövedelem méltányos és igazságos elosztását a nemzeteken belül és a nemzetek között.

b) Szükséges a fejlődő országok szellemi, pénzügyi, műszaki és társadalmi erőforrásainak fejlesztése, és a számukra súlyos terhet jelentő nemzetközi adósságok eltörlése.

c) Minden kereskedelmi tevékenységnek támogatnia kell a fenntartható erőforrások használatát, a környezet védelmét és javítania kell a munka körülményeket.

d) Kötelezni kell a nemzetek feletti társaságokat és a nemzetközi pénzügyi szervezeteket a közösség javát szolgáló, nyilvános és átlátható tevékenységekre, valamint tevékenységeik következményeinek felelős vállalására.

11. A fenntartható fejlődésnek előfeltétele a nemek egyenlősége és azonos megítélése, az általános oktatáshoz, egészségügyi ellátáshoz és gazdasági lehetőségekhez való egyenlő és egyetemes hozzáférés

a) Biztosítanunk kell a nők és leányok emberi jogait, meg kell szüntetnünk az ellenük irányuló erőszak minden formáját.

b) Elő kell segítenünk a nők aktív részvételét a gazdasági, politikai, polgári, társadalmi és kulturális életben – egyenlő jogú partnerként, döntéshozóként, vezetőként és kedvezményezettként egyaránt.

c) Cél a családok megerősítése, a családtagok számára biztonság, és szeretetteljes légkör szavatolása.

12. Megkülönböztetés nélkül mindenkinek joga van olyan természeti és társadalmi környezethez, amely az emberi méltóságot, a testi egészséget, valamint a spirituális jó közérzetet tartja szem előtt, különös tekintettel az őslakosok és a kisebbségek jogaira

a) El kell törölnünk a hátrányos megkülönböztetés minden megnyilvánulását – legyen az faji, bőr szín vagy szexuális irányultság szerinti, vallási, nyelvi, nemzetiségi, nemzeti vagy társadalmi eredetű.

b) Az őslakosok számára mindenkor jogot kell biztosítani saját szellemiségük, tudásuk, földjük és forrásaik megtartására, fenntartható megélhetési gyakorlatuk alkalmazására.

c) Fontos a közösségeinkben élő fiatal emberek megbecsülése és támogatása. Lehetőségeket kell adnunk nekik, hogy betölthessék szerepüket a fenntartható társadalmak megalkotásában.

d) Fontos feladat a kulturális és spirituális szempontból kiemelt jelentőséggel bíró helyek meg óvása és helyreállítása.

IV. DEMOKRÁCIA, ERŐSZAKMENTESSÉG ÉS BÉKE

13. A demokratikus intézmények megerősítése, átvilágíthatóság és elszámoltathatóság a kormányzásban, aktív részvétel a döntéshozatalban, az igazsághoz való jog

a) Fenn kell tartani minden ember számára a jogot, hogy világos és érthető tájékoztatást kaphasson az őt érintő vagy az érdekeltségi körébe tartozó környezeti ügyekről, a fejlesztési tervekről és tevékenységekről.

b) a helyi, regionális és globális polgári társadalmat támogatni kell abban, hogy az érdekelt egyének és szervezetek érdemben részt vehessenek a döntéshozatalban.

c) Fenn kell tartani a véleménynyilvánítás szabadságát, a békés gyülekezéshez, szerveződéshez és vitához való jogot.

d) Biztosítani kell az adminisztratív és független jogi eljárásokhoz való hatékony és hatásos hozzáférést, beleértve a környezeti károk helyrehozatalát, jóvátételét vagy a károk veszélyének elhárítását.

e) Meg kell szüntetni a közintézményekben és a magánszférában jelenlévő korrupciót.

f) Meg kell erősíteni a helyi közösségeket, lehetővé kell tenni számukra, hogy gondoskodhassanak az őket körülvevő környezetről. A környezet iránti felelősségvállalást olyan kormányzati szintre kell helyezni, amelyen a döntéshozatal a leghatékonyabb lehet.

14. A fenntartható életvezetés értékrendjét, elvi és gyakorlati ismeretanyagát integrálni kell a hivatalos iskolai tananyagokba és az élethosszig tartó tanulásba

a) Mindenki, különösen a gyermekek és a fiatalok számára oktatási lehetőséget kell biztosítani ahhoz, hogy aktívan hozzájárulhassanak a fenntartható fejlődéshez.

b) A fenntarthatósággal foglalkozó tananyagokban meg kell jelenjenek a művészetek és humán tárgyak éppúgy, mint a tudományok.

c) Fokozni kell a média szerepét a gazdasági és társadalmi tudatosság növelésében.

d) A fenntartható élet érdekében fel kell ismerni az erkölcsi és vallási oktatás jelentőségét.

15. Az élőlények tisztelete és figyelmes kezelése

a) Feladatunk a haszonállatok elleni erőszak megakadályozása, szenvedésük meggátolása.

b) Védni kell a vadon élő állatokat a vadászat, csapdaállítás, és halászat minden olyan módjaitól, amelyek szélsőséges, hosszantartó vagy elkerülhető szenvedést okoznak.

c) A lehető legnagyobb mértékben el kell kerülni és meg kell szüntetni az előzőekben nem említett fajok pusztítását is.

16. Az elfogadásra, erőszakmentességre és békére építő kultúrák támogatása

a) Alapvetően fontos, bátorítandó és segítendő az emberek, a nemzeteken belüli és a nemzetek közötti szolidaritás, megértés és együttműködés.

b) Átfogó, együttműködésen alapuló stratégiát kell alkalmazni minden környezeti vagy egyéb probléma megoldása során az erőszakos összeütközések megelőzése érdekében.

c) A nemzeti haderőket és fegyverzetrendszereket olyan méretűre kell csökkenteni, amelyek támadásra nem, kizárólag védelemre alkalmasak. Át kell térni a katonai források olyan békés célú felhasználására, mint például ökológiai rendszerek helyreállítása.

d) Meg kell semmisíteni minden nukleáris, biológiai, vegyi és más tömegpusztító fegyvert.

e) A világűr kizárólag a környezet védelmére és békés célokra szabad használni.

f) Fel kell ismerjünk, hogy a béke a teljesség állapota, amelynek alapja a jó viszony saját magunkkal, másokkal, más kultúrákkal, más életformákkal és az egész Földdel – megfelelő kapcsolat az egész világgal, amelynek mi is részei vagyunk.